

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 5 mars 1897, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 47 §
i förordningen om landsting.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 3, anför herr *Ljungman*:

»Vid stiftandet af kommunallagarne erhöilo, i följd af ämnets nyhet och de svårigheter, det erbjöd, flera af lagbuden en mindre tydlig affattning, än önskligt var; och är ibland dessa mindre lyckligt affattade lagbud tvifvelsutän att räkna landstingsförordningens 47 §. Såsom en följd af den vid stiftandet befintliga ständsrepresentationen blef nemligen i denna paragrafs sista stycke införd en bestämmelse om en verklig skilnad mellan land och stad, som icke hittills tillämpats eller kan väntas någonsin blifva tillämpad, enär den är lika obehöflig som otidsenlig och var föråldrad redan vid första framträdandet, under det att deremot nog *tydliga* bestämmelser icke gåfvos för fall, som sedan lagens utfärdande förekommit och med hänsyn till hvilka man måst hjälpa sig med en för allmänheten svårfattlig lagtolkning.

Sålunda har man t. ex. i Elfsborgs och Gefleborgs län för anskaffande och underhåll af sjukvårdsanstalter indelat länen i skilda områden, hvilka hvart för sig fingo bekosta sin egen särskilda anstalt, under det att man i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län för bidrag till jernvägsanläggningar indelat länets kommuner i flera grupper med olika skattskyldighet för hvarje grupp.

Då nu en sådan tillämpning af lagbudet i fråga som den, på hvilken här anförts exempel, kan vara nödvändig för undvikande af uppenbar *orättvisa*,

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 7 Saml. 16 Häft. (N:o 22.)

och då ett förtydligande af samma lagbud kan i väsentlig mån underlätta en undertryckt minoritets sträfvande att söka och skaffa sig rätt gent emot en majoritet, som icke vill taga nog hänsyn till hvad rättvisa och billighet kräva; så bör ett dylikt förtydligande äfven bringas till stånd, i synnerhet som dess åstadkommande ej bör möta några större svårigheter.»

På grund häraf hemställer motionären, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att sista stycket i 47 § af förordningen om landsting den 21 mars 1862 skall erhålla följande lydelse:

Då fråga om grunden för afgifters uttaxering uppkommer, skall denna fråga först afgöras. Framställes inom landsting påstående, att företag, hvarom förslag blifvit väckt, är sådant, att länets kommuner för detsammats utförande lämpligast böra indelas i skilda områden, som öfvertaga hvar sin andel deraf, eller är af den beskaffenhet, att endast några af länets kommuner af företaget kunna hafva hufvudsaklig nytta och att för ty de öfriga kommunerna må från bidrag till det företaget befrias eller med sådant bidrag i jemförelsevis mindre mån betungas; då skall jemväl öfver sådan framställning beslutas, innan hufvudfrågan till afgörande företages.

Såsom bilaga till motionen har herr Ljungman fogat en afskrift af utaf honom, för egen del och såsom ombud för åtskilliga socknar i Göteborgs och Bohus län, anförda underdåniga besvär öfver af länets landsting den 25 september 1896 fattade beslut att genom tecknande af aktier understödja jernvägsanläggningar inom länet, uti hvilka besvär yrkats de öfverklagade beslutens upphäfvande på den grund, att vid deras fattande icke tagits hänsyn dertill, att vissa delar af länet, hvilka enligt landstingets beslut skulle komma att i lika hög grad som öfriga delar deraf betungas af kostnaderna för jernvägsföretagens understödjande, komme att af de ifrågavarande jernvägarne draga fördel i långt mindre grad än det öfriga länet.

Det stycke af 47 § i förordningen om landsting, deruti motionären föreslår ändring, har följande lydelse:

»Då fråga om grunden för afgifters uttaxering uppkommer, skall denna fråga först afgöras. Framställes inom landsting påstående, att företag, hvarom förslag blifvit väckt, är af den beskaffenhet, att endast stad eller endast landsbygd af företaget kan hafva hufvudsaklig nytta, och att förty i förra fallet landsbygden och i det senare städerna, vare sig samfäldt eller en eller flera bland dem, må från bidrag till det företaget befrias eller med sådant bidrag i jemförelsevis mindre mån betungas; då skall jemväl öfver sådan framställning beslutas, innan hufvudfrågan till afgörande företages.»

En motion, åsyftande, liksom den förevarande, en utsträckning af den landsting nu tillkommande rätt att beträffande bidrag till vissa företag göra skilnad mellan å ena sidan landsbygden och å andra sidan städerna eller vissa af dem derhän, att landstinget skulle ega bestämma om sådan olikhet i bidrags utgifvande jemväl beträffande de särskilda landskommunerna, väcktes af herr Ljungman, äfven vid 1896 års riksdag. Den afstyrktes då af lagutskottet, hvars hemställan bifölls af båda kamrarne.

Då motionären synes hysa den åsigt, att den af honom föreslagna ändringen uti ifrågavarande §:s ordalydelse endast skulle innebära ett *förtydligande* af redan nu gällande bestämmelser, vill utskottet, som icke delar denna uppfattning, framhålla, att, enligt dess förmenande, i de fall, på hvilka motionären anfört exempel, då landstingsbeslut, hvarigenom vederbörande landstingsområde blifvit med afseende på utgörandet af vissa afgifter fördeladt i områden med olika eller särskild beskattning för vissa ändamål, blifvit gällande, sådant berott derpå, att frågan om ett dylikt besluts öfverensstämmelse med de i förordningen om landsting stadgade grunder icke genom besvär dragits under vederbörande myndighets pröfning. I detta sammanhang vill utskottet äfven nämna, att ofvan omförmälda, af motionären öfver ett Göteborgs och Bohus läns landstings beslut anförda underdåniga besvär blifvit af Kongl. Maj:t ogillade.

För öfrigt står utskottet i denna fråga på samma ståndpunkt som lagutskottet vid sistförflutna riksdag. Utskottet anser således, att den af motionären föreslagna förändringen ingalunda vore välbetäckt. Ty det bör anses önskvärdt, att inom landsting, liksom inom andra folkrepresentationer, orsintressena träda tillbaka för det allmänna intresset, och det kan från denna synpunkt ej vara lämpligt att i vidare mån, än redan tillåtet är, gifva de olika orsintressena ökad vikt gent emot länets gemensamma intressen. Dermed skulle ock kunna vållas betänkligh splittring bland landstingets ledamöter, och frågorna skulle med långt större svårighet vinna en för länets gemensamma bästa lycklig lösning. Förutom denna rent principiella betänklighet vill utskottet äfven framhålla de praktiska svårigheterna vid och olägenheterna af den ifrågasatta lagändringens tillämpning. I många fall lär det nemligen svårigen kunna ådagaläggas, att en ifrågasatt utgift icke länder till någon fördel för en viss landtkommun, liksom det ej heller låter sig göra att med någon säkerhet bedöma den olika graden af fördel för de många landtkommunerna sins emellan af en dylik utgift. Fältet vore dermed öppnadt för en mängd stridigheter och olika meningar inom landstinget, och detta förhållande kunde ej annat än verka förlamande på den opartiska behandlingen af föreliggande frågor.

Utskottet håller äfven före, att de af motionären påstådda olägenheterna af nu gällande bestämmelser vid närmare eftersinnande icke kunna anses vara af betydighet. Äfven om en kommun i följd af nämnda bestämmelser skulle komma att bidra till en utgift, som icke vore af fördel för kommunen, skall, åtminstone i många fall, denna olägenhet förr eller senare uppvägas deraf, att landstingets öfriga kommuner få bidra till utgifter, som hufvudsakligen medföra nytta för förstnämnda kommun.

Af dessa skäl föranlåtes utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 mars 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.